

ΙΩΑΝ. Κ. ΒΑΣΔΡΑΒΕΛΛΗ

ΦΩΤΟΤΥΠΗΣΙΣ ΚΑΙ ΕΠΑΝΕΚΔΟΣΙΣ
ΔΥΟ ΤΟΥΡΚΙΚΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΕΚ ΒΕΡΟΙΑΣ
ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΝ ΤΟΥ 1821

(ΑΝΑΤΥΠΟΝ ΕΚ ΤΟΥ ΙΒ' ΤΟΜΟΥ ΤΩΝ «ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΩΝ»)

Αγαπῆ μου Βάγγε,
δίνω πολλά ἀγὸ μίνα
ζέλεσιν γιὰ τὴν
προβίδου τὴν ἀνεπίσημη
καὶ ὁ θεὸς ἡμᾶς βοηθεῖ
ἀγαπῆ
Μέσοχρῆ ἀγίου
Μεσημ
25-3.978

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 1972

501
Σ

ΑΓΟΡΑΣΜΕΝΟ

ΔΗΜΟΣΙ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΒΕΡΟΙΑΣ ✓

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

Αριθμός εισαγωγής 68507

Ημερομηνία εισαγωγής 11-3-94

Καταλογικός αριθμός 938.501

T12B

ΠΛ

(law)

✓

ΔΗΜΟΣΙΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΒΕΡΟΙΑΣ

ΦΩΤΟΤΥΠΗΣΙΣ ΚΑΙ ΕΠΑΝΕΚΔΟΣΙΣ
ΔΥΟ ΤΟΥΡΚΙΚΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΕΚ ΒΕΡΟΙΑΣ
ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΝ ΤΟΥ 1821

Κατὰ τὸ ἔτος 1942 καὶ ὑπὸ συνθήκας λίαν δυσμενεῖς τόσον διὰ τὴν Μακεδονίαν, ὅσον καὶ διὰ τὸν γράφοντα ἔνεκα τῆς γερμανικῆς κατοχῆς, εἶχα κατορθῶσαι μετὰ μεγάλου κόπου καὶ τῆ βοήθειά στενῶν φίλων μου, νὰ ἐκτυπώσω εἰς τὸ τυπογραφεῖον τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐφημερίδος «Νέα Ἀλήθεια» μικρὰν ἀρχαιακὴν ἔργασίαν ὑπὸ τὸν τίτλον Ἱστορικὸν Ἀρχεῖον Βεροίας· Ἐκλογαί, ὑπ' ἀριθ. 3 δημοσίευμα τῆς Ἑταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν (Μακεδονικὴ Βιβλιοθήκη) σ. α'-δ' + 1-128.

Ἡ ἔργασία αὕτη, πολυτιμοτάτη ἔνεκα τῶν ἀνεκδότων τουρκικῶν ἐγγράφων ποῦ περιέχει (ἀποτελεῖται ἀπὸ 92 τουρκικὰ φερμάνια καὶ ἄλλα ἐπίσημα ἔγγραφα τῶν ἐτῶν 1004-1237 Ἑγείρας, δηλ. 1595-1822 καθ' ἡμᾶς), ἀπετέλεσε τὴν ἔναρξιν τῶν ἀρχαιακῶν μου ἱστορικῶν ἐρευνῶν εἰς τὰ διασωζόμενα ἀρχεῖα τῆς τουρκοκρατίας ἐν Μακεδονίᾳ, ἐκ τῆς μελέτης τῶν ὁποίων τόσαι συνθετικαὶ ἔργασιαὶ προέκυψαν καὶ τόσον ἐχρησιμοποιήθησαν παρ' Ἑλλήνων καὶ ξένων ἱστορικῶν, καὶ θὰ ἐξακολουθοῦν νὰ χρησιμοποιοῦνται ὡς ἐκ τοῦ πλούτου τῶν ἐν αὐτοῖς περιεχομένων εἰδήσεων.

Ἀνάγκη ἐδῶ νὰ σημειωθῇ, διὰ τὴν ἱστορίαν, ὅτι μόλις ἐπερατώθη ἡ ἐκτύπωσις τῆς ἔργασίας αὐτῆς, ἡ γερμανικὴ λογοκρισία Θεσσαλονίκης ἀπηγόρευσε τὴν κυκλοφορίαν καὶ ἔδωσεν ἐντολὴν εἰς τὸ τυπογραφεῖον τῆς «Νέας Ἀλήθειας» τῶν ἀδελφῶν Κούσκουρα, νὰ μὴ παραδώσῃ τὰ ἐκτυπωθέντα τεύχη εἰς ἐμέ. Ἡ δημιουργηθεῖσα κατάστασις δὲν ἦτο ὡς ἐκ τοῦτου εὐχάριστος. Οὔτε ἡ ἐπέμβασις τοῦ τότε Γενικοῦ Διοικητοῦ Μακεδονίας ἀειμνήστου Βασιλείου Σιμωνίδου παρὰ τῷ διευθυντῇ τῆς γερμανικῆς λογοκρισίας ἀξιωματικοῦ Lanhamer ἔφερεν ἀποτέλεσμα οὔτε αἱ ἰδικαί μου προφορικαὶ εἰσηγήσεις καὶ παρακλήσεις εἰσηκούσθησαν. Εἶχον ὑποστηρίξει, ὅτι τὰ ἔγγραφα ταῦτα ἀναφέρονται εἰς τὰ παλαιότερα χρόνια τῆς τουρκοκρατίας ἐν Ἑλλάδι καὶ ὅτι οὐδεμίαν ἔχουν σχέσιν μὲ τὰ σύγχρονα στρατιωτικὰ καὶ πολιτικὰ γεγονότα τὰ ἐξελισσόμενα ἐν Εὐρώπῃ, ἀλλ' οὐδὲν ἐπέτυχον. Εὐτυχῶς μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἀφίχθη εἰς Θεσσαλονίκην ὁ προϊστάμενος τῆς λογοκρισίας τοῦ γερμανικοῦ στρατοῦ τῶν Βαλκανίων ἑφ. λοχαγὸς τῆς στρατιωτικῆς δικαιοσύνης H. Dirksen, υἱὸς ἢ στενὸς συγγενὴς τοῦ διασήμου Γερμανοῦ νομομαθοῦς καθηγητοῦ Dirksen, τοῦτο δὲ ἐπληροφορήθη ἀπὸ τὸν φίλον γερμανομαθὴ δημοδιδάσκαλον Πόντιον κ. Εὐριπίδην Χειμωνίδην,

τὸν ὁποῖον καὶ παρεκάλεσα νά εὔρη τρόπον νά μέ παρουσιάσῃ εἰς τὸν Γερμανὸν αὐτὸν ἀξιωματικόν, ἵνα παραπονεθῶ διὰ τὴν κατάσχεσιν τρόπον τινά τῆς ἐκτυπωθείσης ἐργασίας μου. Ὅμολογῶ, ὅτι εὔρον κατανόησιν πλήρη, διετάχθη δέ ἡ παράδοσις καὶ ἡ κυκλοφορία τῆς πρώτης αὐτῆς ἀρχειακῆς μου ἐργασίας, ἡ ὁποία, ὅπως καὶ ἔγραψα εἰς τὸν μικρὸν τῆς πρόλογον, ἀπετέλει τὴν πρώτην προσπάθειαν μιᾶς γενικωτέρας περισυλλογῆς καὶ ἐκδόσεως τῶν γραπτῶν αὐτῶν μνημείων τῆς τουρκοκρατίας εἰς τὴν Μακεδονίαν.

Ἄργότερον καὶ μετὰ τὴν ἤτταν τῶν εἰσβολέων, κατόρθωσα νά ἐπεκτείνω τὰς ἀρχειακὰς μου ἐρεῦνας καὶ μελέτας, ὡς ἔγραψα εἰς τὸν πρόλογον τῶν ἐκδοθεισῶν ἐργασιῶν μου ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου¹. Παρέμενεν ὁμως ἐν θέμα-ἐκκρεμές, τοῦ ὁποίου τότε δὲν ἦτο δυνατὸν νά ἐπιτύχω τὴν τακτοποίησιν παρ' ὅλας μου τὰς προσπαθείας, ἡ λήψις καὶ δημοσιεύσις φωτοτυπιῶν τῶν ἐγγράφων. Οὔτε φωτοτυπικά μηχανήματα ὑπῆρχον, οὔτε κατάλληλοι ἐπιστήμονες εὑρίσκοντο ἐν Θεσσαλονίκῃ, ἀλλὰ καὶ οἱ κώδικες τῆς Βεροίας εἶχον ἐπιστραφῆ ἐκεῖ καὶ οἱ φίλοι καὶ συνεργάται μου μεταφρασταί, λαμπροὶ τουρκομαθεῖς ἀλλὰ γέροντες, ἄλλοι μὲν εἶχον ἀποβιώσει καὶ ἄλλοι ἦσαν πλέον ἀνίκανοι πρὸς ἐργασίαν. Μόνον δύο φερμάνια ἐπέτυχον νά φωτογραφήσω οὐχὶ ἱκανοποιητικῶς ἐν Βεροίᾳ κατὰ τὸ ἔτος 1943, τὰ ὁποία παραθέτω² κατωτέρω, χρησιμοποίησας μηχανὴν πλανοδίου φωτογράφου. Τὰ δημοσιευθέντα ἐν φωτοτυπία κατὰ τὸ ἔτος 1955 φερμάνια τοῦ ἀρχείου τῆς Μονῆς Βλατιτᾶδων μὲ τὸν ὁμώνυμον τίτλον ἐπέτυχον νά μελετήσω καὶ νά φωτογραφήσω ἐξ αὐτῶν ὀκτώ πολὺ ἀργότερον, διότι εὑρίσκοντο εἰς τὴν διάθεσίν μου ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν, ὁ δὲ ἡγούμενος τῆς μονῆς ταύτης μέ διηκόλυνε κατ' ἐπανάληψιν νά χειρισθῶ ταῦτα, ὡς γράφω καὶ εἰς τὸν πρόλογον τῆς ἐκδοθείσης ἐργασίας.

Τὰ δύο προχείρως φωτογραφηθέντα ἐπίσημα ἔγγραφα τότε ἐν Βεροίᾳ, ἐπέτυχον ἀργότερον ν' ἀνεύρω καὶ πάλιν μεταβῶ πρὸς τοῦτο εἰς Βέροϊαν μετὰ τοῦ ἀποβιώσαντος ἀργότερον μεταφραστοῦ Θεοδ. Συμεωνίδου, καὶ νά φωτογραφήσω καὶ παραβάλω μετὰ προσοχῆς τὰ κείμενα καὶ τὴν μετάφρασιν, διαπιστώσας μικρὰ τινα λάθη ὡς πρὸς τὴν μετάφρασιν³ καὶ τὴν κατὰ σελίδας κατάταξιν. Δυστυχῶς μόνον τὰ δύο ταῦτα ἔγγραφα ἐπέτυχον νά ἐλέγξω καὶ

1. Βλ. Ἱστορικὰ Ἀρχεῖα Μακεδονίας. Α'. Ἀρχεῖον Θεσσαλονίκης (1695-1912), Θεσσαλονίκη 1952. Β'. Ἀρχεῖον Βεροίας καὶ Ναούσης (1598-1886), Θεσσαλονίκη 1954. Γ'. Ἀρχεῖον Μονῆς Βλατιτᾶδων (1466-1839), Θεσσαλονίκη 1955.

2. Ἱστορικὸν Ἀρχεῖον Βεροίας-Ἐκλογαί, Θεσσαλονίκη 1942, σ. 121.

3. Ὁ πρῶτος μεταφραστὴς Σωκρ. Ἀναγνωστίδης, διευθυντὴς τοῦ μεταφραστικοῦ Γραφείου τοῦ Ἀρχείου Βεροίας, εἶχεν ἀποθάνει πρὸ πολλῶν ἐτῶν, ὁ δὲ μετέπειτα μεταφραστὴς καὶ ἐλεγκτὴς τῶν μεταφράσεων Θεοδ. Συμεωνίδης, δικηγόρος τῆς Θεσσαλονίκης, ἦτο πτυχιούχος τῆς τουρκικῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Κωνσταντινουπόλεως.

φωτογραφήσω ἐκ νέου, διότι ὁ Θεόδωρος Συμεωνίδης ἀσθενήσας μετ' ὀλίγον ἀπεβίωσεν (ἔτος 1950).

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω, ἔκρινα σκόπιμον νὰ ἐπανεκδώσω τὰ δύο ταῦτα ἐγγραφα παραθέτων καὶ τὰς νέας φωτοτυπίας, ὡς καὶ τὰς μεταφράσεις, διότι τὸ περιεχόμενον αὐτῶν ἀφορᾷ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821 ἐν Μολδοβλαχία καὶ Μακεδονία καὶ περιέχει λίαν σημαντικὰς πληροφορίας διὰ τὴν ἔθνικὴν μας ἱστορίαν.

Τὸ πρῶτον εἶναι φερμάνιον (εἰκ. 1) ἐκδοθὲν ἐν Κωνσταντινουπόλει τὴν 30 τοῦ μηνὸς Ρετζέπ 1236 (3 Μαΐου 1821) παρὰ τοῦ σουλτάνου Μαχμούτ τοῦ Β' καὶ ἀπευθύνεται πρὸς τὸν στρατάρχην ὀλοκλήρου τῆς Ρουμέλης Ἀχμέτ Χουρσίτ πασᾶν, στοὺς ἱεροδικαστὰς ὄλων τῶν καζάδων (ἐπαρχιῶν) καὶ τοὺς προκρίτους τῶν πιστῶν (δηλ. τῶν Τούρκων) καὶ ἔχει ἐν μεταφράσει ὡς ἑξῆς:

Κείμενον

Εὐθὺς ὡς φθάση εἰς χεῖρας σας τὸ ὑψηλὸν μου αὐτοκρατορικὸν φερμάνιον, καθιστῶ γνωστὸν ὅτι ἡ ἐν Μολδαβίᾳ¹ ἐκρηγείσα ἐπανάστασις τῶν κατηγορημένων Ἑλλήνων², μετεδόθη καὶ εἰς τὰς πέραν τῆς Θεσσαλονίκης περιοχὰς καὶ προσέκαλεσε τὴν ἀναστάτωσιν καὶ τὸν ἀναβρασμὸν τῶν κατοίκων ἐκεῖ καὶ πρὸ παντὸς εἰς τοὺς καζάδες τῆς Ἀμφίσσης, Εὐβοίας καὶ τῆς Πελοποννήσου. Τιοιουτοτρόπως οἱ ἄπιστοι ρεγιάδες τῆς Ἀμφίσσης, ἀφ' οὗ ὕψωσαν τὴν ἐπαναστατικὴν σημαίαν, κατέλαβον τὴν πόλιν, κατέσφαξαν ὄλους τοὺς πιστοὺς Μουσουλμάνους καὶ ἐπεκράτησαν εἰς ὅλην τὴν περιφέρειαν τοῦ καζᾶ. Ἀπεδείχθη ἔξ αὐτῶν τῶν γεγονότων, ὅτι ἡ ἐπανάστασις αὐτὴ τῶν ἀπίστων, φέρουσα γενικὸν χαρακτῆρα ἔχει καλῶς μελετηθῆ καὶ προσχεδιασθῆ κατόπιν σινενοήσεως ἀπὸ ὀλοκληροῦ τὴν φυλὴν αὐτήν. Τὸ ἐνδόξον χαλιφᾶτον κατόπιν τούτου ὑπέβαλεν ἐρώτημα εἰς τὸν πάνσοφον σεῖχ οὐλ ἰσλάμην, ὅστις ἐξέδωκε τὸν κατωτέρω φετβᾶν³.

Αἱ διατάξεις τοῦ ἱεροῦ Σεριὰτ ἐπιτάσσουν ὅπως οἱ μὲν ἄπιστοι πρέπει νὰ διαπερασθοῦν ἐν στόματι μαχαίρας, τὰ τέκνα καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν νὰ ἐξανδραποδισθοῦν καὶ ἐξισλαμισθοῦν, αἱ περιουσίαι των διανεμηθοῦν μεταξὺ τῶν νικητῶν μουσουλμάνων, αἱ δὲ οἰκίαι των νὰ παραδοθοῦν εἰς τὸ πῦρ, ὥστε οὔτε φωνὴ ἀλέκτορος νὰ μὴ ἀκουσθῆ πλέον εἰς αὐτούς. Τιοιουτοτρόπως θὰ εἶναι ὁ θεὸς βοηθὸς εἰς τοὺς πιστοὺς ὡς καὶ τὸ ἱερόν αὐτοῦ Κοράνιον.

1. Τὸ τουρκικὸν κείμενον, Μπογδάν.

2. Τὸ τουρκικὸν κείμενον, Ρουμ κιαφιλερῆ. Εἶναι λίαν σημαντικὸν διὰ τὴν ὄλην ἱστορίαν τοῦ ἀγῶνος τοῦ 1821, ὅτι οἱ Τούρκοι χαρακτηρίζουν τὴν ἐπανάστασιν ἑλληνικὴν καὶ μόνον, δὲν ἀναμινύουν δὲ ἄλλους βαλκανικοὺς λαοὺς παρ' ὄλον ὅτι τοὺς Ἕλληνας ἐβοήθησαν, εἰς μικρὰν ὁμως κλίμακα. Σέρβοι τινές, Βούλγαροι περισσότεροι, καὶ τινες Ρουμάνοι Παντοῦροι ἀρχικῶς, ὡς γράφω εἰς τὴν ἐργασίαν μου, Οἱ Μακεδόνες κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821, ἔκδ. 3, Θεσσαλονίκη 1967, σ. 86 κ. ἑ.

3. Φετβᾶς ἱερονομικὴ γνωμάτευσις.

Διατάσσομεν λοιπὸν καὶ παραγγέλλομεν ὅπως ἀνακοινώσητε ἀμέσως εἰς τοὺς βοεβόδας καὶ τοὺς ἀξιωματικοὺς τῶν περιφερειῶν σας τὰ διατασσόμενα παρὰ τοῦ φερμανίου τούτου καὶ ὅτι πρέπει νὰ ἐφαρμόζωνται ἀνεξαιρέτως τὰ ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ φετβᾶ τοῦ σεῖχουλισλαμάτου ἐπιτασσόμενα, ἐντεινοντες τὰς προσπαθείας μας πρὸς καταστολὴν τῆς ἐκτραγείσης ἐπαναστάσεως.

Νὰ διακηρύξητε πρὸς ὅλους τοὺς πιστοὺς τῆς ἐπικρατείας τ' ἀνωτέρω καὶ νὰ παραγγείλητε εἰς αὐτοὺς νὰ δέωνται πρὸς τὸν Θεόν, διὰ τὴν μακροήμερευσιν τοῦ ὑψηλοῦ προσώπου τοῦ χαλίφη καὶ τὴν διαφύλαξιν τοῦ θεοφρουρήτου κράτους καὶ τοῦ ἔθνους τοῦ Ἰσλάμ.

Τοιοτοτρόπως θὰ εἶναι βοηθὸς ὁ Θεὸς καὶ ὁ οὐρανόπεμπτος προφήτης ἡμῶν Μωχάμετ.

Ἐγρᾶφι τὴν 30ὴν τοῦ ἱεροῦ μηνὸς Ρετζέπ τοῦ ἀραβικοῦ ἔτους 1236 εἰς τὴν ὑψηλὴν ἐδραν τῆς Εὐδαίμονος Σταμπούλ.

Τὸ δεύτερον ἐγγραφοῦν (εἰκ. 2) ἀφορᾷ διαταγὴν¹ τοῦ μουτεσαρίφη Θεσσαλονίκης καὶ Καβάλας Μεχμέτ Ἐμίν τοῦ ἐπονομαζομένου Ἐμποῦ Λουμποῦτ πισᾶ, ἀπευθυνομένην πρὸς τὰς ἀρχάς τῆς περιφέρειας Βεροίας, ὅπως ἐπιτηροῦν συστηματικῶς καὶ παρακολουθοῦν τὰ ὑποπτα ἐπαναστατικά στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα εἶχον εἰσχωρήσει μεταξύ τῶν ραγιαδῶν καὶ φονεῖον ἀμέσως πάντα στεροῦμενον σχετικῶν πιστοποιητικῶν ταυτότητος. Ὡς ἔγραψα ἀλλαχοῦ² καθ' ὅλην τὴν ἑκτασιν τοῦ Βερμίου καὶ εἰς τὰς πεδιάδας τῆς Ἡμαθίας, ἐπεκράτει ἐπαναστατικὸς ἀναβρασμὸς, προοίμιον τῆς ὄσονούπω ἀρχομένης ἐπαναστάσεως καὶ εἰς τὴν περιοχὴν ταύτην, οἱ δὲ Τούρκοι εὐρισκόμενοι εἰς τὸ τέρμα τῆς καταστολῆς τῆς ἐπαναστάσεως τῆς Χαλκιδικῆς ἐλάμβανον δρακόντεια προληπτικὰ καὶ κατασταλτικὰ μέτρα.

Κείμενον μεταφράσεως τῆς διαταγῆς

Πρὸς τὸν σοφολογιώτατον καὶ κραταιὸν ἱεροδικαστήν³ ὅστις φέρει τὸν τιμημένον τίτλον τοῦ θαλαμηπόλου τῶν βασιλικῶν ἀνακτόρων, τὸν ἐπόπτην τοῦ καζᾶ Ἐμίν ἐγέντην, καθὼς καὶ τοὺς ἄλλους προκρίτους καὶ ἰσχυροὺς τῆς περιοχῆς τῶν ὁποίων τὴν δύναμιν ἕξ μεγαλῶν ὁ Κύριος.

Μετὰ τὴν ὑψηλὴν μου αὐτὴν διαταγὴν σῶς καθιστῶ γνωστὸν ὅτι σύμφωνα μὲ τὰς πληροφορίας ποὺ ἐλήφθησαν εἰς τὸ ἐν Θεσσαλονικῇ Διβάνιον, εἰς τὴν Βέροϊαν καὶ τὰ διάφορα μέρη αὐτῆς τῆς περιοχῆς, ἅφ' ὅτων ἐξευράγη ἡ ἐπανάστασις τῶν βδελυρῶν ἀπίστων Ἑλλήνων, ἐνεφανίσθησαν διάφορα ὑποπτα καὶ ἀναρχικὰ στοιχεῖα προερχόμενα ἀπὸ ἄλλα μέρη ἀγνώστον δὲ ταυτότητος, τὰ

1. Τὸ τουρκικὸν κείμενον, μπουγιουρντι.

2. Οἱ Μακεδόνες κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821, ἔκδ. 3, Θεσσαλονικῆ 1967, σ. 142. κ.έ.

3. Τὸ τουρκικὸν κείμενον, καντή, μεταφράζεται καὶ ἱεροδικῆς.

ὅποια κατὰ διαφόρους τρόπους ὑποκινοῦν καὶ παρακινοῦν τοὺς ἀπίστους ραγιάδες νὰ ἐπαναστατήσουν καὶ τοιουτοτρόπως ὑποσκάπτουν τὰ θεμέλια καὶ αὐτὴν τὴν ὑπόστασιν τῆς μεγάλης ἐπικρατείας τοῦ Ἰσλάμ.

Ἐχοντες σκοπὸν ὅπως διὰ παντὸς μέσον τεματίσωμεν τὰς τοιαύτας δολοπλοκίας καὶ συνωμοτικὰς ἐνεργείας τῶν ἀπίστων αὐτῶν καὶ ἐμποδίσωμεν ἐφεξῆς τὴν διείσδυσιν τῶν κακοποιῶν καὶ ἐπαναστατικῶν αὐτῶν ὑποκειμένων μεταξὺ τῶν ἐγκατεστημένων εἰς τὴν περιοχὴν σας ραγιάδων, διατάσσομεν, ἵνα μόλις φθάσῃ ἡ διαταγὴ μου αὐτή, ἐνεργήσητε γενικὴν ἀπογραφὴν ἀπάντων τῶν ἀπίστων ραγιάδων τοῦ καζᾶ ὑμῶν καὶ συντάξῃτε καταλόγους εἰς τοὺς ὁποίους νὰ ἀναγράψῃτε τὸ ὄνομα καὶ τὸ ἐπώνυμον ἐνὸς ἑκάστου μετὰ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας του, καὶ ἀφ' οὗ ἐφοδιάσητε ἕνα ἕκαστον μὲ πιστοποιητικὸν θεωρημένον παρ' ὑμῶν, παραγγέλλομεν ὅπως ἀποστείλῃτε τὸ ταχύτερον ἀντίγραφα τῶν καταλόγων εἰς τὸ ὑψηλὸν Διβάνιον τῆς Θεσσαλονίκης. Ἐφεξῆς πᾶς ὅστις ἐκ τῶν ἀπίστων ραγιάδων ἐξακριβωθῇ ὅτι δὲν εἶναι ἐγγεγραμμένος εἰς τοὺς καταλόγους, θὰ χαρακτηριζῆται ὡς ὑποπτος καὶ κακοποιὸς καὶ θὰ ἐφαρμόζονται κατ' αὐτοῦ κατὰ τρόπον ἀμείλικτον τὰ παραγγέλματα τοῦ ἐκδοθέντος ἱεροῦ φειβᾶ, ἧτοι αὐτὸν μὲν θ' ἀποκεφαλίζῃτε τὰ δὲ μέλη τῆς οἰκογενείας του θὰ ἐξανδραποδίζῃτε ἀποφεύγοντες πᾶσαν ἐπιείκειαν.

Διατάσσεσθε ἐπίσης ὅπως διακηρύξῃτε καὶ γνωστοποιήσητε τὴν παρούσαν διαταγὴν διὰ κηρῶν καὶ διαλαλητῶν (τελάλ) εἰς τὰς σουλτανικὰς ὁδοὺς, ὥστε νὰ λάβουν γνῶσιν οἱ ἄπιστοι κάτοικοι τοῦ καζᾶ. Τέλος καθιστῶμεν γνωστὸν ὅτι κατὰ τὰς παρούσας λίαν κρισίμους στιγμὰς ἔχετε ἱερὸν καθήκον νὰ φανῆτε ἄξιοι φρονοῖ τῶν ἱερῶν ἐπιταγῶν τοῦ θεοφρονητοῦ προφήτου καὶ ἐκτελεσταὶ πιστοὶ τῶν προσταγμάτων τοῦ μεγάλου χαλίφου τοῦ Ἰσλάμ. Τοιουτοτρόπως θὰ εἶναι βοηθὸς εἰς ὑμᾶς ὁ Θεός.

Ἐγγράφη ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ Διβανίου τῆς Θεσσαλονίκης καὶ ἐν τῇ στρατοπέδῳ τῆς Κασσάνδρας τὴν 14ην τοῦ μηνὸς Ρεμπῆ Οὐλ ἐβέλ τοῦ ἔτους 1237¹.

ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΒΑΣΔΡΑΒΕΛΛΗΣ

1. Ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν 9 Δεκεμβρίου 1821. Ἡ διαταγὴ αὕτη συνετάγη μετὰ τὴν ὀλοκληρωτικὴν καταστολὴν τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος τῆς Χαλκιδικῆς καὶ τοῦ Ἁγίου Ὀρους καὶ ὅταν ἤρχισε νὰ ἐτοιμάζηται ἡ ἐπαναστατικὴ ἐξέγερσις εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Βερμίου, ἧτις ἤρξατο τὴν 19 Φεβρουαρίου/3 Μαρτίου 1822. Πρβλ. Ι. Κ. Βα σ δ ρ α β ἔ λ λ η. Οἱ Μακεδόνες κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821, σ. 148 κ.έ., σ. 167 κ.έ.

& ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

RÉSUMÉ

Jean Vasdravellis, Deux manuscrits turcs provenant de Veroia et concernant la révolution de 1821.

L'auteur publie pour la deuxième fois en photocopie et traduction grecque deux manuscrits turcs: un firman adressé au maréchal de Roumeli Ahmet Hoursit pacha et une ordonnance du «moutesarrif» de Thessalonique et Kavala Mehmet Emin adressée aux autorités de Veroia.

Tous les deux manuscrits, concernant la révolution grecque de 1821, sont publiés avec quelques fautes à la traduction, dans le livre de l'auteur: «Ἱστορικὸν Ἀρχεῖον Βεροίας. Ἐκλογαί», Thessalonique 1942. Ces fautes sont corrigées à cette deuxième publication.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΒΕΡΟΙΑΣ

938
BA